

Zəfər büdcəsi

Milli Məclis müstəqillik tariximizin ən böyük maliyyə sənədini müzakirəyə çıxarır

Noyabrın 15-də 2022-ci ilin dövlət büdcəsinin layihəsi və büdcə zərfinə daxil olan digər sənədlər Milli Məclisin plenar iclasında müzakirəyə çıxarılıb. Müzakirələr noyabrın 18-dək davam edəcək.

44 günlük Vətən müharibəsinin qalib dövlətinin 2022-ci il üçün hazırlanan iqtisadi konstitusiyasını zəfər büdcəsi də adlandırma bilirik. Çünki bu, 30 il əvvəl müstəqilliyini bərpa etmiş bir ölkənin müstəqillik tarixinin ən böyük büdcəsidir.

Əgər Vətən müharibəsi Azərbaycanın hərbi gücünün təntənəsi oldusa, gələn ilin büdcəsi isə ölkəmizin iqtisadi qüdrətini təcəssüm etdirən reallıqdır.

Regionda ən güclü iqtisadi potensiala malik olan ölkə

Bu bir həqiqətdir ki, Azərbaycan son 18 ildə dünyanın heç bir dövlətinə müəssər olmayan sürətli inkişaf yolu keçib. 2003-cü ildən bu yana iqtisadiyyatın üç dəfədən çox artması, ölkə iqtisadiyyatına 300 milyard dollara yaxın investisiya yatırılması bunu təsdiq edən ən vacib faktlardır.

Dünya Bakıda keçirilən XXV Beynəlxalq Biznes-Forumda iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov deyib ki, ölkənin strateji valyuta ehtiyatları 108 milyard manata (63,5 milyard dollar) çatacaq ki, bu da xarici dövlət borcundan bir neçə dəfə çoxdur.

Göründüyü kimi, iqtisadi baxımdan özünü tamamilə təmin edən və ciddi maliyyə çətinliyi olmayan Azərbaycan 2021-ci il də uğurla başa vurmaqdadır. İl ərzində həyata keçirilən məqsədyönlü islahatlar nəticəsində sosial-iqtisadi inkişafın dayanıqlığı təmin olunub. İnkişaf səviyyəsini xarakterizə edən bütün əsas göstəricilərin əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşması Azərbaycanın regionda ən güclü iqtisadi potensiala malik olan ölkəyə çevrildiyini sübut edir.

Prezident İlham Əliyevin yeni inkişaf strategiyasına uyğun olaraq həyata keçirilən çoxşaxəli islahatlar, kompleks tədbirlər sayəsində əldə edilən uğurlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı 2022-ci ildə də inkişaf dinamikasını qoruyub saxlayacaq və iqtisadi artımın müsbət meyilləri davam edəcək.

2022-ci il üçün dövlət büdcəsinin gəlirləri (26 milyard 407 milyon manat və ya 15 milyard 533 milyon 500 min dollar) ölkəmizin reallıqları əsas götürülməklə proqnozlaşdırılıb. Xərclərin (29 milyard 879 milyon manat və ya 17 milyard 575 milyon 900 min dollar) istiqaməti isə Azərbaycanda ardıcılıqla həyata keçirilən siyasətin prioritetləri nəzərə alınmaqla müəyyənləşdirilib. Belə

ki, 2022-ci il üzrə dövlət büdcəsinin əsas xərc istiqamətləri "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" sənədində qeyd olunan Milli Prioritetlər və onların həyata keçirilməsi üçün qarşıya qoyulmuş strateji məqsədlər, eləcə də mövcud makro-fiksal çağırışlar nəzərə alınmaqla müəyyən edilib. 2022-ci ilin dövlət büdcəsi xərcləri dövlətin əsas funksiyalarının təmin edilməsinə, o cümlədən müdafiə və təhlükəsizlik, sosial təminat, səhiyyə, təhsil və dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərin maliyyələşdirilməsinə, eləcə də iqtisadi artımın davamlılığının dəstəklənməsinə yönəldiləcək.

Müdafiə xərcləri 5 milyard manata yaxın yüksəlir

Tarixi qələbəmizin təminatçısı olan Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin müdafiə qabiliyyətinin daha da möhkəmləndirilməsi, dövlətin milli təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə hərbi hissələrin yerləşdirilməsi, bərpa edilmiş dövlət sərhədinin etibarlı qorunması üzrə tədbirlərin maliyyələşdirilməsi növbəti ilin büdcəsinin prioritet xərclərinin vacib istiqamətləri kimi qalacaq.

Belə ki, gələn ilin dövlət büdcəsi xərclərinin 15 faizi, yəni 4 milyard 490 milyon manat həcmində vəsait bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulub.

Gələn ilin büdcəsinin prioritet xərclərində işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması ön sırada dayanır. Düşmənin vəhşicəsinə talan etdiyi kənd, qəsəbə və şəhərlərin yenidən qurulması və tarixi simalarının qaytarılması, ərazilərin minalardan təmizlənməsi, zəruri yol-nəqliyyat, elektrik, rabitə, su, qaz və digər kommunal infrastrukturaların, həmçinin sosial-mədəni obyektlərin tikintisi, mədəni-tarixi abidələrin bərpası istiqamətində başlanılmış böyük həcmli işlər sürətlə davam etdirilməkdədir. Növbəti ildə də işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası məqsədi üçün 2,2 milyard manat vəsait ayrılması nəzərdə tutulur.

Ənənəvi olaraq sosialyönümlü büdcə

Digər prioritet xərc istiqaməti xalqın rifahının yaxşılaşdırılması və sosial müdafiənin təmin edilməsi xərcləridir. Yəni dövlət büdcəmiz ənənəvi olaraq sosialyönümlü büdcədir. Büdcənin sosial xərcləri 46,4 faizə çatdırılıb və cari illə müqayisədə 13,5 faiz, yəni 1 milyard 650 milyon manat artırılaraq 13 milyard 851 milyon manata çatdırılıb.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq 2022-ci ilin dövlət büdcəsində gələn il yanvarın 1-dən əməkhaqların, əmək pensiyalarının, sosial müavinətlərin və digər sosial ödənişlə-

rin artırılması üçün 1 milyard 440 milyon manat məbləğində müvafiq maliyyə təminatı yaradılıb.

Prezident tərəfindən təsdiqlənmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"ə uyğun olaraq növbəti 5 il üçün sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası hazırlanıb. Həmin inkişaf prioritetlərində təhsil sahəsi xüsusi prioritet kimi qeyd olunur. Ümumilikdə, büdcədə elm xərcləri cari illə müqayisədə 20 milyon manat çox olmaqla 203 milyon manat nəzərdə tutulub.

Növbəti ilin büdcəsində səhiyyəyə ayrılan vəsait yenə prioritet xərc istiqaməti kimi qalır. Bu sahəyə gələn il ayrılacaq məbləğ 1 milyard 789 milyon manat (cari illə nisbətən 119 milyon manat çox) təşkil edəcək. Bunun da əsas hissəsi icbari tibbi sığorta ilə bağlı dövlətin öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunacaq.

Azərbaycanın 2022-ci il dövlət büdcəsi Ermənistanın büdcəsindən 4 dəfə çoxdur

Ermənistanın da gələn il üçün müəyyənləşdirdiyi dövlət büdcəsi açıqlanıb. Göstəricilərə, proqnozlara nəzər saldıqda bir daha aydın olur ki, hər zamankı kimi, regionda ən aşağı büdcə Ermənistanına məxsusdur.

2022-ci il üçün məğlub ölkənin büdcə gəlirləri 3 milyard 880 milyon dollara bərabərdir. Bu isə o deməkdir ki, məğlub ölkənin büdcəsi Azərbaycanın əsas maliyyə qanunundan (15,6 milyard dollar) 4 dəfə azdır.

Maraq doğuran məqamlardan biri də müdafiə və milli təhlükəsizlik xərcləri ilə bağlıdır. Belə ki, Ermənistanın gələn il üçün nəzərdə tutduğu müdafiə xərcləri 687 milyon 969 min dollardır. Azərbaycanın bu sahəyə ayırdığı vəsait isə (4 milyard 990 milyon manat) 2 milyard 935 milyon 290 min dollardır. Burada da 4 dəfə aşağı göstərici aydın görünür.

Bütün hallarda aparılan müqayisələr o qənaətə gəlməyə əsas verir ki, Vətən savaşında Azərbaycan qarşısında diz çökən Ermənistan bu gün istənilən sahələrdə Azərbaycanla ayaqlaşmaq gücündə deyil və heç bir zaman da olmayacaq.

Əlbəttə ki, bu gün Azərbaycanın qazandığı uğurları şərtləndirən əsas amil İlham Əliyevin düşünülmüş iqtisadi konsepsiyasının tam doğru formada icrasıdır. Bütün bunlar isə verilən vədlərin uğurla reallaşması nəticəsində baş tutub. Dövlət başçısının söylədiyi kimi, son 18 il ərzində bir dəne də yerinə yetirilməyən vəd yoxdur. Bu günün reallıqları onu göstərir ki, Azərbaycan düzgün yolda gələcəyə doğru inamla addımlayır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"